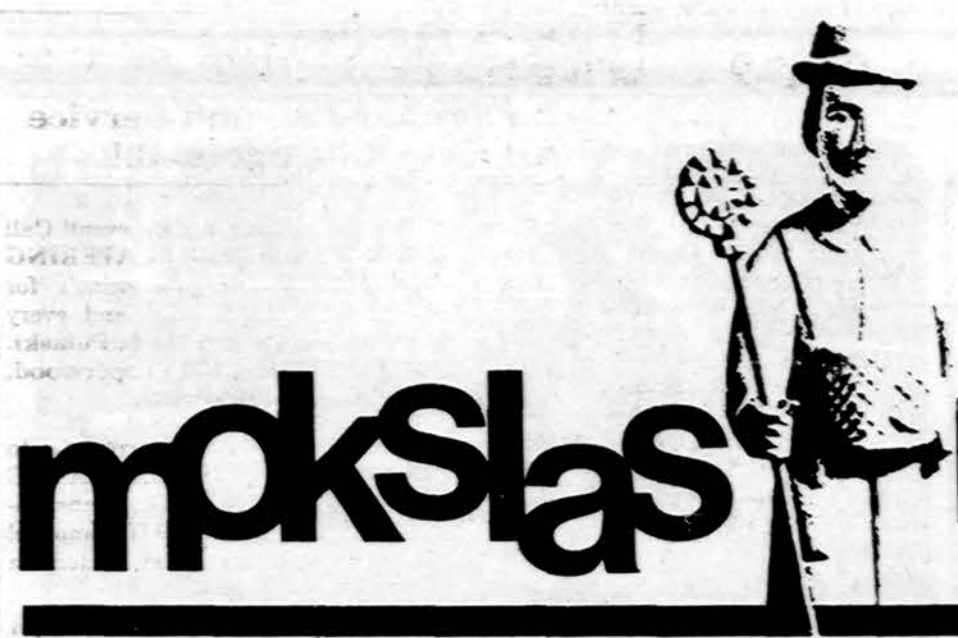

mpkslas — menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1980 METAI

RUGSĖJO MEN. 27 D. / SEPTEMBER 27, 1980

PART TWO — Nr. 227 (34)

Šiame numeryje:

Amerikiečių literatūrinės problemos, į kurias ir mes įklimpstame.
Daugiau pokalbio Bažnyčioje!
Uosio Juodvalkio paroda Chicagoje.
Savo identiteto beiškant.
Vlado Šlaito eilėraščių pluoštas poeto 60 metų sukakties proga.
Marburgą ir dr. Povilą Reklaitį aplankius.
Mūsų kalba: lyginamieji posakiai.
Nuomonės ir pastabos muzikinėmis temomis.
Astronomija televizijoje.
Lietuviškoji videografinė juosta.
Iš Kultūros tarybos veiklos

Kertinė Parastė

Amerikiečių literatūrinės problemos, į kurias ir mes įklimpstame

Atokus, jei galima sakyti, šventadienis literatūros supratimas yra geras tik iki tam tikro laipsnio. Kasdieniniame, kuris vyrauja, autorius susiduria su tiek įvairių problemų, klausimų, net smulkmenų. Aišku, jis jas kaip nors išsprendžia, spaudžiamas savo bendro sumanymo ar idėjos, bet vėliau užmiršta ir kitą kartą vėl su tuo pačiu kūrybos nelygumu ar kalvele susiduria. Dėl kai kurių įkyrių galvosūkių, net mažų (kur jam geriau rašyti, so- de, kambary prie stalo, triukšme ar visiškaj tyloje) jis gali prarasti nemažai laiko. Jo sumanymas be- svarstant gali net išblėsti ir nuo autoriaus pabėgti. Jam reikia, kaip rašantieji gal gerai žino, kaž- kokio ramaus balso, jo proble- mės analizės, dažnai įvairių praktiškų patarimų, apsvasty- mų, ir tuomet jis lyg geriau pasi- jūta, kažkas jį pastumia kurti. Nors, aišku, ir tai gal ne visiems ir ne visada atsitinka. Ir ne vi- siems analizės padeda. Bet "The Writers Digest", ar "The Writer" žurnalas šia jau nuo 1887 me- tų tai vis mėgina ir savo plonuose sąsiuvinėliuose kas mėnesį šne- ka beveik apie tuos pačius rašy- mo klausimus, nors vis kitaip, ki- tokiu kampu. Tuo žurnalai lyg palaiko savotišką dialogą su ra- šančiais bei uždegdami entuzi- azmą tuos, kurie rankas nuleido.

Ir ko ten neprirašoma, kaip karštai stengiamasi įdiegti entu- ziazmo, kurio ir mums, nesigin- kime, kartais reikėtų. Skaityto- jų laisvuose, straipsniuose šne- kama apie vidinę, kūrėjų spau- džiančią jėgą ir kaip jai jis turė- ty duoti visišką valią bei laisvę. O kai ši jėga ateina, kaip neva- ryti kūrėjo viduje tūnančios bran- gios paslapties. Rašytojas turė- ty ją visą išnaudoti — ji yra di- džiausia dovana. Užmetęs juod- rašty jos pėdsakus, jis gali vė-

liau ramiausiai duoti jai tikslesnį linkmę, patvarkyti, kiek pataisyti. "The man in the gray flannel suit" autoriaus S. Wilson nuo- mone, gerai rašantis turi dažnai ne tik žodinį laisvumą, stiprias emocijas, nepaprastą uolumą ir norą rašyti, stiprų "ego" su įgim- tu kuklumu, bet ir norą suprasti gyvenimo šėšėlius ir šviesulius, kuriuos dažnai išgirstame iš kal- bių moterų, drąsą rašyti apie sa- vo pasaulio vizijas savuoju sko- niu. Jis turi nepaisyti atlyginimo už raštus, už teikiamą pagarbą ar priešiškimą jo raštams, kas dažnai pasitaiko, bei nesaugią eko- nominę padėtį. Jis turi turėti tik- rą rašymo ir proceso meilę, ne- žiūrint pasiekiamų rezultatų.

Proza pvz. nėra lengva rašy- tojui — ji lengva tik skaitančiam. Rašantis susiduria su problema: kiek jau pirmame puslapyje in- formuoti skaitytoją apie paimtą ir rankas kūrini. Iš karto viską iš- plepti? Ar tik dalį? Gal aliuzija, užuomina, netiesioginis užsi- minimas apie temą ar didžiausią įvykį veikalo pradžioje suinteresu- os skaitytoją, ir jis vers pusla- pius vieną po kito? O gal leis ska- itytojui ką nors žinoti, bet visą at- sakymą kiek atidėti? Gal būtų gera, kad visi charakteriai veika- le turėtų nors ir mažas paslaptis, kurios vis palaipsniui būtų at- dengiamos? Bet klaida būtų svar- biųjų paslapčių niekad neat- dengti.

Novelių ir romanų rašymas turi savų problemų. Tai matyti ir minėtame straipsnyje apie te- mą. Didžiausia klaida, ten rašo- ma, kad kūrinio tema gali būti paprasčiausiai duota (priklijuo- ta) charakteriams ir veiksmui, ir visa tai veikalą jau padarys rim- tesniu kūrinium. Bet dažnai tokiu būdu tema ir veikalo istorija ei- na atskirais keliais. Tema niekad netaps kūrinio istorija, nes kūri-

A. RUBIKAS

Prašom šią antraštę teisingai suprasti. Ne vien pokalbio su ki- tomis Bažnyčiomis, ne vien po- kalbio su ateistais. Pokalbio ir pačioje Bažnyčioje! Kaip jis yra svarbus, rodo viena šv. Rašto vieta. Lukas štai ką pasakoja 24- tam evangelijos skyriuje:

Pirmąją savaitės dieną „du mo- kiniai keliavo į kaimą už Jerusale- šimties stadijų nuo Jeruzalės, vadi- namą Emausu. Jie kalbėjosi apie vi- sus tuos įvykius (apie Viešpaties mirtį, tuščių kapą, Marijos Magda- lietės ir jos draugių kalbas apie Prisikėlusį, bei mokinių netikėji- mą): Jiems taip besikalbant ir besi- ginčijant, prisitartino pats Jėzus ir ejo kartu. Jų akys buvo lyg migla aptrauktos, ir jie jo nepažino. O Jė- zus paklausė: „Apie ką kalbate ir ginčijatės, eidami keliu? Ties nuliū- dė sustoję.“

Vienas iš jų, vardu Kleopas, at- sakė Jėzui: „Nejaugi tu būsi vienin- telis žmogus, buvęs Jeruzalėje, kuris nežino, kas joje šiomis dienomis atsi- tikof? Jėzus ramiai paklausė: „O kas gi? Jie jam tarė: „Su Jėzumi iš Na- zareto, kuris buvo pranašas, galin- gas darbas ir žodžiais Dievo ir vi- sos tautos akyse. Aukštieji kunigai ir mūsų vadovai pareikalavo jam mirties bausmės ir atidavė jį nu- kryžiuoti. O mes tikėjome, kad jis atpirksias Izraeli. Dabar po viso to jau trečia diena, kaip tai atsitiko. Be to, kai kurios mūsų šėšės moterys mums uždavė naujų rūpesčių. Anksti rytą jos buvo nuejusios pa- žiūrėti kapo ir nerado jo kūno. Jos sugrįžo ir papasakojo regėjusios apsirėmusius angelus, kurie sakė Jėzų esant gyvą. Kai kurie iš mūsų siškių buvo nuėję pas kapą ir rado viską, kaip moterys sakė, bet jo pa- ties nematė.“

Dabar atsiliepė Jėzus! „Jėzus jiems tarė: „Jūs, neišma- nėliai! Kokios nerangios jūsų širdys tikėti tuo, ką yra skelbė pranašai! Argi Mesijas neturėjo viso to išken- tėti ir įžengti į savo garbę? Ir, pra- dėjus nuo Mozės, primindamas vi- sus pranašus, jis aiškino jiems, kas visuose Raštuose apie jį pasakyta“.

Kaip matyti, Kristus leidžia sa- vo mokiniams išsikelti, visa

nys yra gyvas, alsuojantis gyve- nimu fragmentas, o tema yra lyg dvasia, kuri įieško savo kūno ko- kiam nors gyvenimo atsitikime. Tik ši temos dvasia, susijungusi su įvykio kūnu, padaro kūrinį gi- lesnį.

A. Vivante pvz. svarsto senas problemas: rašyti pirmuoju ar trečiuoju asmeniu? Kaip geriau? Pirmuoju — veikalas bus dau- giiau įtikimas, atrodys išpažinti- mi. Bet trečiuoju — bus matoma geresnė perspektyva, bus objekty- vesnis atokumas nuo asmens. Pa- sakotojas gali būti ir minorinis charakteris, bet jis visuomet bus labai svarbus stebėtojas kūrinio. Jis svarsto, kaip vartoti ir mišrią techniką. Ar sunkiau yra, ra- šant „aš herojus“, ar „aš niek- šas“? Panašią temą svarsto G.

Jacob Jordaens (flamas, 1593-1678)

Jėzus tarp rašto žinovų (Louvre)

savo širdgėlą išlieti, išsipašako- ti nusivylimą juo pačiu — Kris- tumi. Jie Kristų buvo laukę at- pirkėju, pranašu. Gi dabar jau trečia diena po mirties, o apie atpirkimą nieko negirdėti. Jų aky- se Kristus toks pat žmogus kaip ir visi kiti, — nelaimingai savo gyvenimą užbaigęs. Tiesa, yra moterų, kurios kalba apie jo pri- sikėlimą, bet negi kiekvieno klausysi.

Kristus jų nepertaukia. Jis nuo jų nesišalina. Priešingai, jis eina kartu su jais, jis eina ne savo, o

jų keliu. Ne jo mokiniai prisitarti- no prie jo, o jis prie jų, bėgan- čių iš Jeruzalės, nusivylusių visu tuo, kas Jeruzalėje buvo skelbta, kas Jeruzalėje buvo atsitikę. Bė- gimas iš Jeruzalės, perkėlus jį i mūsų laikus, reiškia bėgimą iš Bažnyčios — vienką ar kitoki. Taigi Kristus keliauja kartu su netenkantais tikėjimo. Jis ieško jų, jis artinasi prie jų, jis pris- itaiko prie jų kalbos. Jis eina kar- tu su jais keliu, vedančiu tolyn nuo atpirkimo vietos. Jis klauso- si jų abejonės, jų priekaištų. Jis

stengiasi juos iškalbėti iki galo. Ar tai nėra tobulo dialogo pa- vyzdys?

Kristus ateina mokinių tarpan- ne su iš anksto nusistatyta te- ma, ne su iš anksto pasiskirtu klausimu. Priešingai! Apie ką bus kalbama pakeliui? Emauso kai- mą, padiktuoją patys mokiniai. Pokalbio tema yra ju pačių išgy- venimai paskutiniomis dienomis. Būna bažnytinių susirinkimų, kuriuose nagrinėjamos temos yra savyje labai geros, — tačiau ne- tos, kuriomis tą dieną sielos jasi

fantazijų mišinys ir kad skirtu- mas tarp jų yra labai minimalus.

Rašoma šiuose žurnaluose ir apie poezijos, satvos ir jaunimo literatūros problemas, kurios ir mūsų neaplenkia. Nežiūrint psi- chologijos kelio vingiuotumo, net sapnai ir atmosfera, kaip rašan- čių teigiama, gali veikale turėti savo nišą. Sapnai gali apvisti siurrealistiską charakterio pusę arba praplėsti veikalo temą. Bet, perspėjama, sapnuotojas neturė- ty leisti išilgus sapnų aiškini- mus. Tegu skaitytojas pats randa jų reikšmę. Ir ar ne tiesa, kad kiekvienas literatūros veikalas yra tarsi keisto sapno išdava arba autoriaus fantazijos kūrinys at- virom, bet kažką daugiau regin- tiom akim.

P. Mln.

susirinkusieji. Tebūnie tai leista pailiustruoti vienu pavyzdžiu dar iš prieškarinės Lietuvos.

Vienam bažnytkaimy rekolek- cijos. Atvyksta svečias pamokslin- ninkas. Ir kaip tik tuo metu toj pačioj vietoj įvyksta tragedija. Vienas lietuvis policininkas, ma- hometonų religijos, įsimyli lie- tuvaitę katalikę. Ši tačiau nori jį palikti, nes nesutinka su jo pa- žiūromis i vedybinį gyvenimą. Tada jis ją nušauna ir pats nu- sišauna. Abiejų lavonai guli prie namų, pro kuriuos žmonės eina i bažnyčią. Pastovi žmonės, šiur- po nukrėsti, sujudinti. Nueina bažnyčion persigandę. Visas baž- nytkaimis apie tai ir tekalba. Bet rekolekcijų pamoksluose apie tai nė žodelio. Tarsi to šitame bažnytkaimy visai nebūtų įvykę. Pamokslininkas atvažiavo su sa- vo temomis, namie paruoštomis, ir nuo jų nenutolo nė milimet- ro. Grįžiant prie ano Kristaus po- kalbio su savo mokiniais, šis pa- mokslininkas buvo vienintelis, kuris nekreipė dėmesio i tai, kas „šiomis dienomis atsitiko Jeruza- lėje“ (Lk. 24, 18), — kas tomis dienomis buvo atsitikę tame baž- nytkaimy.

Apie ką reikės jam kalbėti, Kristus sužinojo eidamas su savo mokiniais i Emausą. Emauso Kristui nereikėjo. Bet jam reikėjo jo mokinių. O šie ejo i Emausą. Tad ten ejo ir Kristus, klausyda- masis jų ginčų. Kristui tų temų nereikėjo. Bet jam reikėjo jo mō- kinių. Todėl jis kalbėjosi ir jų te- momis.

Vienas teologijos studentas yra pasakojęs, kaip jam karo metu buvo tekę kasti apkasus kartu su kitais lietuviais, petyis i pečių. Jie be jokių ceremonijų išdroždavo savo nuomonę apie Bažnyčią, apie jos gyvenimą, apie santykius joje. Anu pasakojusio nuomone, kitomis aplinkybėmis, susitkę su savo klebonu ar vyskupu kokio iškilmingo pobūvio metu, apsi- renge frakais ar smokingais, jie toli gražu to nebūtų sakę. Jie bū- ty būvę labai mandagūs, labai paslaugūs ir savo nuomonės apie Bažnyčią nė trupučio neišdavę. Jie būtų savo bažnytiniais va- dams palikę ispūdį, kad bažny- tiniais klausimais jokių pastabų neturi.

Iškilmingi pobūviai, gražūs bažnytiniai paradai su puošnio- mis uniformomis yra reikalingi. Juk gyvenimas Bažnyčioje nega- li būti kitoks, kaip tas už Baž- nyčios sienų: ceremonijos būna giminingos. Bet jeigu santykiavi- mas vienu su kitais iškilmingais pobūviais ar paradais ir apsi- ribotų — kaip tada būtų galima sužinoti, ką kas iš tikrųjų galvo- ja?

Kristus prie mokinių priėjo kaip paprastas keleivis, kaip kas- dienos žmogus, jų žmogus. Jis pri-ėjo kaip vienas tų, kuriam gali viską išsipašakoti, kuriuo, kaip bendrakaičiui, gali pasitikėti. Jis jokios, ir pačios aštriausios te- mos (juo nusivylusių!) nevengia. Ar neapgaukinėja kartais žmo- nės vieni kitus tikėjimo ar bažny- tinio gyvenimo klausimais, savo abejones visai nutylėdami, arba

(Nukeltas i 2 psl.)

Daugiau pokalbio Bažnyčioje!

(Atkelta iš 1 psl.)

visų pirma pasiinformuodami, kokios nuomonės tals klausimais yra vyresnieji. Susirinkę svarstyti religinių klausimų kartais pakartoja ano gudraus čigono istoriją, kuris, paklaustas, kokio tikėjimo, pirma pasiteiraudavo: o koks tikėjimas čia madoje?

Kartais žmogus, paklaustas, kokios nuomonės jis yra tuo ar kitu bažnytinio klausimu, pirmiausia žiūri, kokios nuomonės jo vyresnysis. Tada jis labai elegantiškai prie jos prisiderina, tuo pačiu, deja, apgaudinėdamas savo partnerį. Jis stengiasi palikti kiek galima geresnį įspūdį, — ir tuo pačiu sukelia įspūdį, kad jo kiti klausimų ar problemų nėra.

Privatiose pokalbiuose kartais tenka išgirsti visokių kritikų bei pastabų bažnytinio gyvenimo klausimais, labai pagrįstų. Bet kai tie patys žmonės susirenka viešai tų pačių klausimų svarstyti, tai nustebe išgirsti, kaip čia viskas gerai ir kaip vieni kitais turi būti patenkinti. O jeigu kas jau bandytų pasakyti vieną kitą kritikos žodį, tai jį tų neretai visi kiti pažūrės kaip į išsiokėlį, sąjydam, — kaip galima būti taip netaktingu. Tada kas gauna pirmą vietą: ne bendruomeniniai reikalai, o kas nors vyresniųjų, pagal kurį rikiuojasi visi kiti, nors vidiniai jam visai nepritardami, pagal aną garsų Jankšto eilėraščių:

Tai vyrutis pilnas takto,
Šis pasaulis nepažįstas...
Moka niekinti mažus,
Prieš didžiūnus lenkia kaktą;
Ir, į jų įėjimas rūmą,
Kad nepilaukštel kokie „nieko“.

Jis už durų — dėl švelnumo —
Saldžiakalbis ir lipšnus, —
Ne tik lazda, kaliošius,
Bet ir nuomonės palieka.

Tokių „taktingų“ asmenų dėka bažnytinio gyvenimo vadai kartais lieka akli opiems klausimams Bažnyčioje.

Kai kam gali atrodyti, kad bažnytinį tiesų pasisavinimas yra ne dinamiškas, o daugiau mechaninis pobūdis. Užtenka jas perduoti diktanto būdu. Šitai aktyvus yra kunigas, o pasyvus pasaulietis. Vienas kalba, o kitas pritaria. Jeigu šis metodas visada būtų sėkmingas, ko gi daugiau reikėtų?

Vienas studentas kartą vis dėlto yra pasakęs: jeigu nori, kad aš klausyčiau, tai turi pirma mane išlausyti. Ar ne taip ir buvo pakeliui į Emauso kaimą?

Vienam jaunimo suvažiavime teko girdėti tokią pastabą: jaunimas priešinasi atmosferai, kurioje jis nuolat laikomas nesubrendusių žmogumi. Jo žodžiais, Bažnyčia tave augina, bet neleidžia užaugti.

O kita lietuvių pasisakė, kad Mišios jai virstančios nuobodžiu monologu. Ji prašė suaktyvinti publiką, susirinkusią Mišių. Ji reikalavo šeimyniškesnės atmosferos.

Is tiesų, kartais žmogui praprasti prie Bažnyčios kliudo ir patį liturgiją, šaltai atliekama, prakalbanti daugiau į jo protą kaip į jo širdį. Yra žmonių, kurie ieško meilės, kurie ieško šilumos, ieško širdies, tačiau, atėję į pamaldas, pasijunta nelyginant šaldytuve. Jie išeina iš pamaldų nesušišę dėl to, kad apeigos kartais pračiuožia pro juos, kaip ne jiems skirtos, paskutinėmis dienomis kuo nors skaudaus išgyvenusiems, kuo nors nusivylusiems, ar ko nors ypatingo klausantiems, kokių neeilinių klausimų turintiems. Būna žmonių, kartais kitų įskaudintų, užgautų, nesuprastų. Atsvaros, supratimo, atsakymo jie ieško pamaldose. Jie ieško žmogaus, kuris susidomėtų tuo, kas yra įvykę paskutinėmis dienomis jų „Jeruzalėje“.

Šiandien daug kalbama apie ekumenizmą, apie bendravimą,

pavyzdžiui, su evangelikais, apie suartėjimą vienu su kitais. Bet ar pakanka to „ekumenizmo“ savo pačių tarpe? ar nepasitaiko kartais izoliavimosi vienu nuo kito? Kartais net klasių sąmonės? Ar pasiseka kalbėtis vieniems su kitais bažnytinio gyvenimo klausimais ir tada, kai nuomonės viena nuo kitos skiriasi? Juk jeigu meldžiasi visi į vieną visų Tėvą danguje, tai kodėl turėtų tapti vieni kitiems viršilomis kareivini kieme? Kareivinių stilius tik atbaido vienus nuo kitų.

Tiesa, dieviškoji tiesa yra apreiškta, o ne nubalsuota kokiam seime. Bažnyčios vadams yra pavesta tą tiesą nuolat priminti. Jie vadovauja, tą tiesą skelbiant. Tačiau bažnytiniai vadai kalbėtų kaip į šulinį, jeigu jų žodžių neprimtų tikinti Dievo tauta. Gi apie šią apaštalą Paulių štai ką sako: „mes tikime ir todėl kalbame“ (2 Kor. 4, 13). Tikėti pagal šią šv. Rašto vietą reiškia kartu ir kalbėti, o ne visą laiką tylėti.

Tada kyla klausimas: ar tikintieji turi galimybių, ar jiems yra duodama galimybė, progą išsikalbėti, pareikšti savo nuomonės, o kartais net ir abejones? Ar nėra mūsų tarpe per daug monologinės praktikos, kurią jau savo laiku yra palaidojęs pats Viešpaties pakelė į Emausą? Užtenka susikaupti anos šv. Rašto vietos žodžius. Evangelistas Lukas Kristaus mokinių nuomonės, abejones, priekaištus, skundus perduoda 180 žodžių, o Kristaus atsakymą vos 43-mis, taigi kone ketvirtadaliu. Čia krinta į akis nelygė kiekio atžvilgiu.

Būdavo sueigų, kuriose vieni tik kalbėdavo, o kiti tik klausydavo — kadangi šie buvo eiliniai tikintieji. Tokios sueigos išugdė monologinę (vienos krypties, vienos linkmės, kaip kad būna kai kuriose miesto gatvėse) praktiką, į kurią dabar yra neišgydomai įpratusi dalis tikinčiųjų. Šiandieniniai monologai tokią praktiką palaiko. Kalba elitas, išsprusinęs teologijoje, o klausosi teologinių mokyklų nelankiusieji, neturėdami galimybės paklausti, kaip ir kodėl ir kuo savo teiginius remi. Tokia praktika neretai nuveda į stagnaciją, sustingimą. Monologas pasidaro nuobodus, nes jis pavirsta mechanizmu kokie nors dalyko kartojimu, nesistengiant sužinoti, kas darosi klausytojų galvose, kokie klausimai jiems kyla to ar kito dalyko klausantis. O tai jau labai apunkina pačios tiesos pasisavinimą.

Naujasis Testamentas rodo visai ką kitą. Apaštalas Petras savo laiku rašė tikintiesiems: „Sventai sergėkite savo širdyse Viešpatį Kristų, visuomet pasirušę įtikinamai atsakyti kiekvienam klausnčiam“ (1 Petro, 3, 15).

(Pasirodo, kad atsakyti galima ir neįtikinamai)

Apaštalas reikalauja sugebėjimo argumentuoti. O tai įmanoma tik tada, kai yra galimybė tapti ar kita tiesą pasisavinti pokalbio būdu, tai yra abejones ar priekaištus leisti išnagrinėti ir atitinkamai įrikuoti į skelbiamos tiesos kontekstą. Jau pats tikėjimas reikalauja pokalbio. Pokalbiu jis laikosi. Be pokalbio vienu su kitais jis silpsta, kaip ir be bendros maldos. „Visa ištirkite ir, kas gera, pasilaikykite“, rašė apaštalas Paulius Tesalonikos krikščionims. (1 Tes. 5, 21). Paliepiamas visa tirti yra adresuotas ne vienam kuriam asmeniui, o visiems tikintiesiems. Tas pats apaštalas Paulius vėl yra rašęs, kad „kad kiekvienas turi iš Dievo savo dovaną, vienas šokia, kitas kitokią“ (1 Kor. 7, 7). Nesikalbėti su kitu tad reikėtų nepripažinti jo dovanos, gautos iš Dievo, — nepripažinti šv. Dvasios veikimo ir jame. O tai jau reikėtų priešintis šv. Dvasiai, da-

Albrecht Dürer (vokietis, 1471-1528)

Šv. Jonas, šv. Petras, šv. Paulius ir šv. Morkus (dipiktas) Pinaothek, Miunchene.

linančiai savo dovanas visiems ir nerizikuojančiai jas kuriam vienam. II Vatikano susirinkimas teigia, kad Kristus ne tik hierarchija, bet ir pasauliečius „apdovanoja“ tikėjimo „nuovoka“ bei žodžio malone“ (Bažnyčia, 35).

Aišku, kad nėra kokia pramoga kalbėtis ar tartis su įvairių nuomonių žmonėmis, jų nuomonės imant rimtai. Tačiau Kristus sako, kad kiekvienas neštas savo kryžius. Tuo kryžiumi vargu ar galima suprasti vien ligas, vien nelaimes, likimo smūgius bei panašius vargus. Čia reikia suprasti ir tuos kryžius, kuriuos žmonės tampa vieni kitiems, būdami ne tos pačios nuomonės tals ar kitais klausimais. — užimdam ir kitokias pozicijas. Juos pakęsti — tai irgi nešti kryžių sunlaikų pokalbių pavidalu, varginan-

čių diskusijų būdu. Bet kaip dažnai kyla pagunda tokius „kryžius“ mesti į pašalį.

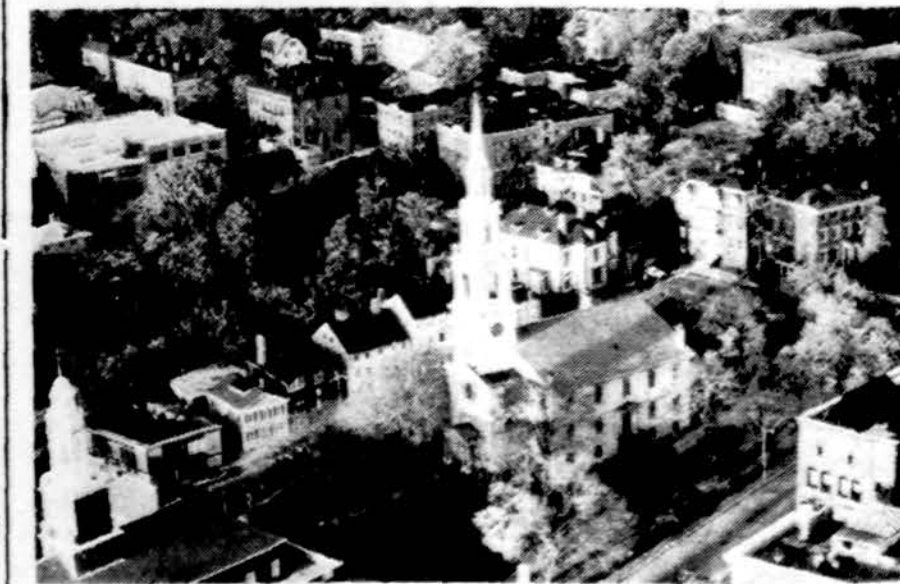
Kelias į tiesą kartais gali būti gana sunkus. Bet jis vis dėlto yra kelias į tiesą.

Todėl II Vatikano susirinkimas reikalauja draugiškumo visų su visais. Jis sako: „Iš draugiško santykiavimo tarp pasauliečių ir ganytojų reikia laukti daug naudų Bažnyčiai. Jis pasauliečių padedami, pajėgia aiškiau ir tinkamiau spręsti tiek dvasinius, tiek laikinius reikalus. Tuo būdu visa Bažnyčia, visų savo narių stiprinama, sėkmingiau atlieka savo uždavinį — nešti pasauliui gyvybę“ (Bažnyčia, 37).

Uosio Juodvalkio paroda Chicagoj

Uosio Juodvalkis, buvęs Chicago apylinkės gyventojas, grįžta iš Providence, Rhode Island su savo fotografijų paroda: „Galerijos“, 744 N. Wells, nuo rugsėjo 29 d. iki spalio 18 d. matysime daugiau kaip 50 didelio formato spalvotų fotografijų, kurias jis padarė, ruošdamas knygą apie Brown universitetą.

Brown University, įkurtas 1769 Providence, Rhode Island, 1975 m. nutarė išleisti meniška knygą apie save, ir pasamdė Juodvalkį nufotografuoti pastatus ir studentų gyvenimą. Tris metus jis dirbo, surinko kelis šimtus nuotraukų. Prieš kelis mėnesius pasirodė ir rezultatas — Brown: A Pictorial Album, 10" x 12" knygą su 87 spalvotom nuotraukom, suredaguota Robert M. Rhodes. Puikios fotografijos — skaidrios, žydrios, romantiškos.

Uosio Juodvalkis

Brown universiteto, Providence, Rhode Island, senųjų 18 ir 19 amž. pastatų bendrasis vaizdas

Savo identiteto beieškant

„Bridging the Gap“ projekto (žiūrėk: Draugo kult. priedas 1980, VII. 5 d.) antras ir žymiai platesnės apimties pasitarimas įvyko š. m. rugpjūtį 12 ir 13 dienomis Pietų Illinois universiteto patalpose Carbondale mieste, apie 340 mylių į pietus nuo Chicago. Pasitarimuose, kurie tęsėsi dvi dienas, latvių dalyvavo prof. Janis Penikis, dėstąs South Bend universitete politinius mokslus ir ponias Ilze Šimanis, „Chicago Zinas“ redaktorė; estų — ponias Hilja Pikat, rašanti disertaciją iš baltų dramaturgijos Illinois universitete Urbanoje, lietuvių — Anatolijus Kairys. Paul Gibson dalyvavo „Action“ organizacijos vardu, o iš Illinois Humanities Council, kaip visos programos prižiūrėtoja — dr. Kristina A. Valaitytė, viena iš direktorių, atvykusi iš Urbano — Champaign, kur ji profesoriauja; ji taip pat redaguoja IHC reguliariai leidžiamą biuletinį. Be šių asmenų, aktyviai reikėsi dr. A. Straumanio asistentė Maria Jaskot ir sekretorė Nancy, rašiusi pasitarimų protokolą. Pasitarimams va dovavo dr. Alfredas Straumanis. Trumpiems momentams — susipažinti — įeidavo ir išsidavo ir kiti, turintys ryšį su šios programos ruošia bei vykdymu, bet nei jų pavardžių, nei einamųjų pareigų sužinoti neteko.

Posėdžiama programą paruošė ir posėdžiama vadovavo „Bridging the Gap“ projekto organizatorius dr. A. Straumanis, latvis, nuoširdus estų ir lietuvių draugas, baltų dramos Amerikoje propagatorius. Pirmos dienos posėdžių laiką užėmė: a. susipažinimas, trumpa spaudos konferencija, nuotraukos (fotografavo dr. A. Straumanio sinus Andris); b. pasirodymas „taped panel“ diskusijoms (kas ir ką kalbės); c. filmas „Ferdinandas ir Sibilė“ per žiūrą (žiūrėtojų nuodėmė „Draugo“ straipsnį, kur smulkiai šis filmas buvo aprašytas) ir d. video pokalbis filmų studijoje arba „taped panel“ prieš tris filmavimo kameras. „Panel“ moderavo dr. A. Straumanis, o nariais buvo P. Gibson, J. Penikis, H. Pikat ir A. Kairys. Šis vienos valandos ilgio video metodų susuktas filmas bus rodomas įvairiose etninėse grupėse Amerikoje, Kanadoje, net Europoje ir kituose kon-

Savo identiteto ieškojimas Pietų Illinois universitete, Carbondale mieste, aptariant. Iš kairės į dešinę: Ilze Šimanis (latvė), Anatolijus Kairys, Hilja Pikat (estė) ir dr. A. Straumanis (latvis). Nuotr. Andrio Straumanio

tinentuose. Šiandien „etnikų“ ar „egzilių“ problema yra virtuali tarptautinė problema — jie skaičiuojami jau milijonais. Jų yra visuose kraštuose. Penktadienio pasitarimai baigėsi 9 val. vakaro.

„Bridging the Gap“ projektas iš esmės taikomas jaunajai kartai — antros, trečios ir net ketvirtos generacijos jaunimui, gimusiems jau egzilių. Tokiems gana sunku, kartais neįmanoma prisitaikyti daugiakultūrinėje visuomenėje, atrasti savo vadinamą „identitetą“. Dr. A. Straumanio nuomone, drama gali būti viena iš priemonių tokiam identitetui surasti, jo pagrindinis tikslas yra konkreti talpa įvairioms etninėms grupėms rasti tarpusavyje bendrą kalbą, geriau vieni kitus pažinti, įvairias kultūras įvertinti. Nors pats „akultūrizacijos“ terminas buvo gerokai kritikuotas kaip neaiškus ir nežinia ką reiškias, tačiau patį etninį grupių suartėjimo bei susipratimo idėją priimtina ir puoselėtina. Projekto tikslas todėl būtų ne tiek trečiaj, jai čia gimusių kartą „akultūrizuoti“, kiek padėti jai orientuotis vietos sąlygose, pozityviai reikštis dvikalbėje ar net trikalbėje visuomenėje, sąmoningai aklimatizuotis, tai yra prisitaikyti prie visų, nenuostojant savo tėvų etninės kultūros. It A. Egličio „Ferdinandas ir Sibilė“ video filmas verčia išmintinai simboliais bei alegorijomis, kur daug klausimų palieka neatsakytų, kaip tik dėl to, būtent, pačiam žiūrovui leido džia apsispręsti: ar jis pasirenka asimiliaciją, ar pasilieka arčiau savo tėvų kultūrinį šaknų.

Tad šeštadienio pasitarimai, prasidėję 10 v. ryto ir pasibaigę 10 v. nakties, su 2-ju valandų

pertrauka pietums, kaip tik ir šiek tiek apie būdus ir priemones, kaip tokias ar panašias „problemą“ paskleisti visuomenėje. Būtu per ilgą, galbūt ir nereikalingą, detalų aprašyti visų nuomones ar pareiškimus — diskusijos buvo ilgos ir karštos. Tėpa žymėsiu, kad buvo kalbama apie programų turinį, procedūrą, etninę grupių pažinimą, susirinkimų vietas ir formas jiems vesti. Nutarta suaukti dar vieną plataus masto posėdį Chicagoje š. m. gruodžio mėn. vidury, kuriame dalyvautų miesto ir gubernatoriaus atstovai ir ten būtų daryti galutinai sprendimai. Prie lietuvių atstovus pageidavo, kad lietuvių susirinkimas būtų praleistas lietuvių kalba ir kad vedėt namoji „panel“ būtų sudarytas vienas lietuvių, kad lietuvių susirinkime nėra reikalo dalyvauti miesto ar valstybės atstovams, nes tada reiktų kalbėti angliskai, o angliškai ne visi gerai suprantą. Gal daugelis ir nebeatų sužinoję, kad susirinkime bus kalbama angliškai. Kadangi etninę grupių susirinkimas, suauškauti ir praveisti reikia lėšų, o lėšų jau nedaug likę, tikimasi gauti papildomai iš vietinių istaigų, blogiausiai atveju — pačios etninės grupės turės visa tai finansuoti.

Vakare ponias Biruta ir dr. A. Straumaniai pakvietė visus dalyvius į savo namus artimesnio susipažinimo ir pabendraavimo pobūviui. Prieš vakarą čia pirmą kartą visiems buvo parodytas praėjusių naktį susuktas vienos valandos filmas ir pasidžiaugta jo pasisekimu: geri paveikslai, aiškus garas, profesionališkas trėjų filmuotojų darbas.

Lietuviškoji visuomenė bus dar plačiau painformuota šiuo metu gale.

fotografų kasmetinė parodoj Jau-nimo centre. Jis pats dabar išrinko nuotraukas iš savo kolekcijos ir jas išaškinsio šiai parodai. Ne visos jos yra ir knygoj, yra ir tokių, kurios nepateko į leidinį.

Uosio Juodvalkis, 33, gimė Vokietijoje 1947 m. Tėvai išsikūrė East Chicago, Ind., jam bebūnant 2 metų. Ten jis užaugo ir jau pradžios mokykloj pasirodė savo moksliniais gabumais, laimėdamas kelias premijas studentų „science fairs“. Baigė CALM 1962 m., priklausė Neo-Lituanams ir lankė Chicagojos universitatyto Chicagoje 1975 m., kai įsiai buvo garbės svečias lietuvių

Paroda yra Uosio pirmas toks profesinis pasirodymas. Jo fotografijos paskutinį sykį buvo išstatytos Chicagoje 1975 m., kai įsiai buvo garbės svečias lietuvių

Uosio Juodvalkis

Brown universiteto irkuotojų komanda „treniuojasi“.

daugiau laiko, negu tarnybą, ir jis paliko universiteto darbą. Jėmonė, ColorLab, greit augo ir aptarnavo ne tik profesionalus ir studentus Rhode Island valstybėj, bet ir New Yorke ir Bostone turėjo apšvieti klientų.

Po kiek laiko atostoginęs mēgėjų ir šeimyninės vaikų fotografijos per daug kluodė darba pačioj laboratorijoj, tai jis su žmona Liza atidarė „PDQ photo“ krautuvę mėgėjams. Toks buvo pasisekimas, kad po metų atidarė antrą PDQ kitoj miesto daly ir dabar planuoja trečią tokią patį imonę. Šiuo metu Juodvalkis yra savininkas didelio ColorLab pastato miesto centre, kuriame nuomoja vietas ir restoranas, ir raštinės, ir savo trijose laboratorijose jis turi apie 35 tarnautojus.

Pereitais metais Uosio studijavo Rhode Island School of Design medžio apdirbimą su žinomais meistrų. Jo kruopštus darbas ir meniškas sugebėjimas pasirodė kiekvienam kampley. Jis dabar yra prityręs dailidė ir savo namams jau pasistatė kelis stalus, kėdes, spintas ir kitokių baldų iš egzotiškų, žavingų medžių. Jo kruopštus darbas ir meniškas sugebėjimas pasirodo kiekvienam kampley.

Viktorija Kasubaitė-Matruonga

Marburgą ir dr. Povilą Reklaitį aplankius

JURGIS GIMBUTAS

Šių metų pavasarį kelionėje po Vokietiją teko aplankyti Marburgą (Marburg an der Lahn). Čia jau nuo 1961 metų gyvena dr. Povilas Reklaitis, žinomas ne tik „Draugo“, bet lietuviškų mokslinių ir kultūrinių žurnalių skaitytojams iš jo studijinių straipsnių Lietuvos meno istorijos, kartografijos ir panašiomis temomis. Patsai Marburgas yra gėmiesio vertas Kasselio apygardos miestas Hesseno krašte. Viduramžinių senamiestį dominuoja čia pat ant uolų kalno pasistipėjusi pilis, kurioje 1122 — 1604 m. rezidavo Hesseno landgrafai. Marburge yra pirmasis protestantų universitetas Vokietijoje, įkurtas 1527 metais. XVII amžiuje čia buvo duodamas stipendijos ir lietuviams evangelikams — reformatams studijuoti. Miestą puošia didžiulė XIII amžiuje statyta gotikinė Sv. Elžbietos bažnyčia, kurioje tebestovi tos tiurinų gietės šventosios mauzoliejus. Greta bažnyčios yra išlikusių vokietų kryžiuočių ordino dvaro pastatų, jų tarpe plytų mūro kelių aukštų kėpykla. XIII — XV a. čia buvo ordino bazė, kurioje buvo planuojami ir remiami kryžiuočių karai su prūsais ir lietuviais.

Dr. Reklaitis su žmona Astrida ir dviem dukrelėmis, Aldona ir Lieta, gyvena Marburgo pakraštyje, nedideliame namelyje, kur telpa labai turiningas archyvas ir biblioteka, vad. „Litauen — Archiv — Reklaitis“ (LAR). Čia surinkta tiek Vilniaus universiteto ar jėzuitų XVII — XVIII a. leidinių, nemažai nepriklausomos Lietuvos knygų ir žurnalių, visos lituanistinės enciklopedijos, svarbesniosios išeivijos literatūra, periodika ir lituanika kitomis kalbomis. Yra turtingas ikonografinis ir grafikos rinkinys, istoriniai žemėlapiai, rankraštinės medžiagos ir memorialijų. Dalis LAR turto perduodama J. G. Herderio institutui, kur dirba Povilas Reklaitis. Numatoma, kad ateityje ir daugiau jo rinkinių galės perimti instituto bibliotekai ir archyvai.

Dr. P. Reklaitio tėvas diplomų inžinierius Viktoras Reklaitis buvo pramonininkas Kaune ir Lietuvos Baltijos Lloyd laivinkystės bendrovės pirmininkas. Jis mirė 1942 metais. Povilo brolis Mečys, baigęs inžineriją V. D. universitete Kaune, žuvo Rytprūsiose 1945 metais. Motina B. Reklaitienė, ilgai gyvenusi Chicagoje, dabar gražiai išgyvenusi Marburge, naujuose senelių namuose. Ji tebėra uoli lietuvių spaudos skaitytoja. Dr. Povilo sveikata, deja, yra ne per geriausia, bet žmonos padedamas, jis visą savo laiką skiria lituanistiniams darbams rašyti ir savo archyvu tvarkyti bei jį papildyti. Toji lituanistinė medžiaga yra sistemingai suklasifikuota, sukaataloguota ir patogiai sudėta į lentynas. P. Reklaitio išspausdintų knygų, brošiūrų ir straipsnių bibliografija siekia šimtą vienetų, o pridėjus lietuvių enciklopedijos ir Enc. Lituanica straipsnius — jau nebesuskaitoma. Artimiausio daktaro projektai, kuriems medžiaga jau surinkta, ar spaudai parengti, yra:

1. Apie Vilniaus universiteto 400 metų atžymėjimą pasaulyje. Studija užsakyta Herderio instituto, kurio bibliotekos patalpoje 1979 metų pavasarį buvo dr. Reklaitio surengta VU jubiliejinė paroda.

2. Apie Faber du Faur, Napoleono karininką, nupiešusį Lie-

Marburgo senamiestis pilies fone

tuvoje apie 20 vaizdų. Jau atiduota „Kario“ žurnalui.

3. Zalcburgiečiai — Sambrai Lietuvoje. Numatyta „Aidams“.

4. Apie Birutės Vytautienės portreto autorių Johanną Nepomuką Enderį, XIX a. pradžios austrų tapytoją. To portreto originali plieno graviūra yra LAR rinkinyje.

5. Kasmet rašoma „Litauische Bibliographie im Auswahl“. 1977-78 metų bibliografija jau atiduota Herderio instituto žurnalui „Zeitschrift fuer Ostforschung“.

Dr. Reklaitis aprūdė Herderio instituto įstaigas ir supežindino su skyrių vedėjais. Instituto treji pastatai stovi pakiloje vietoje Marburgo pilies atšlaitėje. Johann Gottfried Herder (1744 — 1803) buvo vokiečių rašytojas ir istorijos filosofas, Goethės draugas, kurį laiką gyvenęs Rygoje. Herderis, nusisukdamas nuo apšviotos epochos racionalizmo, ieškojo istorijos ir kultūros pagrindų tautų dvasioje. Susipažinęs su rytinės Europos tautų kultūrinėmis apraiškomis, Herderis kėlė tų tautų savaimingumą ir vertę, tuo būdu skatindamas jas tyrinėti. Jo vardu pavadintas mokslinis institutas, įkurtas Marburge 1950 metais šioms tikslams: tyrinėti vidurio rytinės Europos praeitį ir dabartį su specialiu dėmesiu buv. Rytprūsiams, Pomeranijai, Silezijai, Lenkijai, Čekijai ir Pabaltijui. 1979 metų Herderio instituto informacinėje brošiūroje jo tikslai nusakyti trimis žodžiais: Sammlungen — Forschungen — Veröffentlichungen (rinkiniai — tyrinėjimai — spausdinti leidiniai). Institutas turi septynis skyrius: biblioteką, spaudos archyvą, paveikslų archyvą, žemėlapių rinkinius, archyvalijas, leidyklą ir administraciją. Instituto direktorius yra prof. dr. Roderich Schmidt.

Dr. P. Reklaitis dirba bibliotekoje. Jo žinioje yra lietuvių, lietuvių ir kiti Pabaltijo rinkiniai. Gaunama literatūra mainais iš Rygos, Talino ir Vilniaus Mokslų akademijų bibliotekų, iš įvairių teikėjų Vakarų Europoje bei Amerikoje. Šiuo metu biblioteka turi apie 180,000 knygų ir reguliariai gauna apie 1300 pavadinimų periodikos. Šalia savo katalogo, Herderio instituto biblioteka veda centralinį rytinės vidurio Europos katalogą, vad. Gesamtkatalog Ostmittel-

europa, kuriame registruojama apie trisdešimt Vakarų Vokietijos bibliotekų turimi dalykai. Bibliotekos vedėjas yra dr. Horst von Chmielewski.

Spaudos archyvas, kurio vedėjas yra Heinrich Mrowka, turi apie 11,000 bylų su iškarptomis ar fotokopijomis, sutvarkytas pagal objektus. Svarbesniųjų laikraščių komplektai yra įrašomi.

Iš lietuviškosios periodikos komplektuojama „Europos lietuvis“, „Dirva“, „Laisvoji Lietuva“, „Tėviškės žiburiai“, „Tiesa“, „Literatūra ir menas“, Tarybinis mokytojas. Žurnalai grupuojami ir komplektuojami atskirai. Paveikslų archyve yra apie 220,000 fotografijų, atviručių, grafikos paveikslų, skaidrių, negatyvų. To archyvo vedėjas dr. Dieter Grossmann norėtų papildyti gana skurdų lituanistikos paveikslų rinkinį. Ketinama jam pagelbėti. Žemėlapių rinkinyje yra apie 22,000 vienetų. Juos tvarko skyriaus vedėjas inž. Heinz Hinkel.

Archyvalijų skyrius sustiprėjo, kai nuo 1977 metų pradžios jo vedėju paskirtas jaunas istorikas Peter Woerster, kuris rūpinasi perimti saugojimui draugijų, veikėjų bei mokslininkų paliktus rankraščius, nespausdintus darbus, laiškus. Tokiu būdu renkami ir Pabaltijo kraštus bei tautas liečią rankraštiniai lietuvių, latvių, estų kalbomis. Jau gauti

Povilas Reklaitis (dešinėje) ir Jurgis Gimbutas šių metų pavasarį Marburge.

Vladas Šlaitas

SEŠIASDEŠIMTUOSE METUOSE

Dabar esu panašus į gruodžio mėnesio saulę,
kuri šviečia, bet nesusildo.
Dar praėjė keli metai ir būsiu
jau gražiai išskelavęs į kitą, gražesnę pasaulį.
O kol kas gyvenu ir džiaugiuosi savo gyvenimu.
Tokių paprastų smulkmenų,
kaip kava ir gerų cigarečių dūmai prieš miegą,
mano metuose atneša saldžių širdies paguodą.
O, palaiminti mano meilės ir mano svajonių,
debesų ir saulėleidžio gluosnių prisiminimai!
Viskas liko lygiai kaip buvo prieš daugelį metų,
be mažiausio pasikeitimo ir nuotolio ženklų.
Tegyvuoja mano svajonės ir tegyvuoja
mano šviesūs ir Dievo malonės paženklinėti metai!

SALDUS GRAUDUMAS

Ant stalo rankraščiai.
Tai mano
seni eilėraščiai.
Ir saulė.
Tai pasenusių
mano eilėraščių skaitytoja.
Ir toks
saldus gaudumas apima mane, kai saulė
kiekvieną rankraštį paglosto ir išina.

UKMERGĖ VASAROS NAKTĮ

Ji pasikeisdavo. Nakties metu
jindai man būdavo nakties gražuolė.
Jos visos gatvės bėgdavo tolyn
į šviesią vasaros nakties kelionę.

Jos paslaptingi vasaros plaukai
mane užbūdavo kaip gluosnių nuolankumas.
Ir tykliai tykliai plaukdavo dangum
skajstusis vasaros nakties mėnulis.

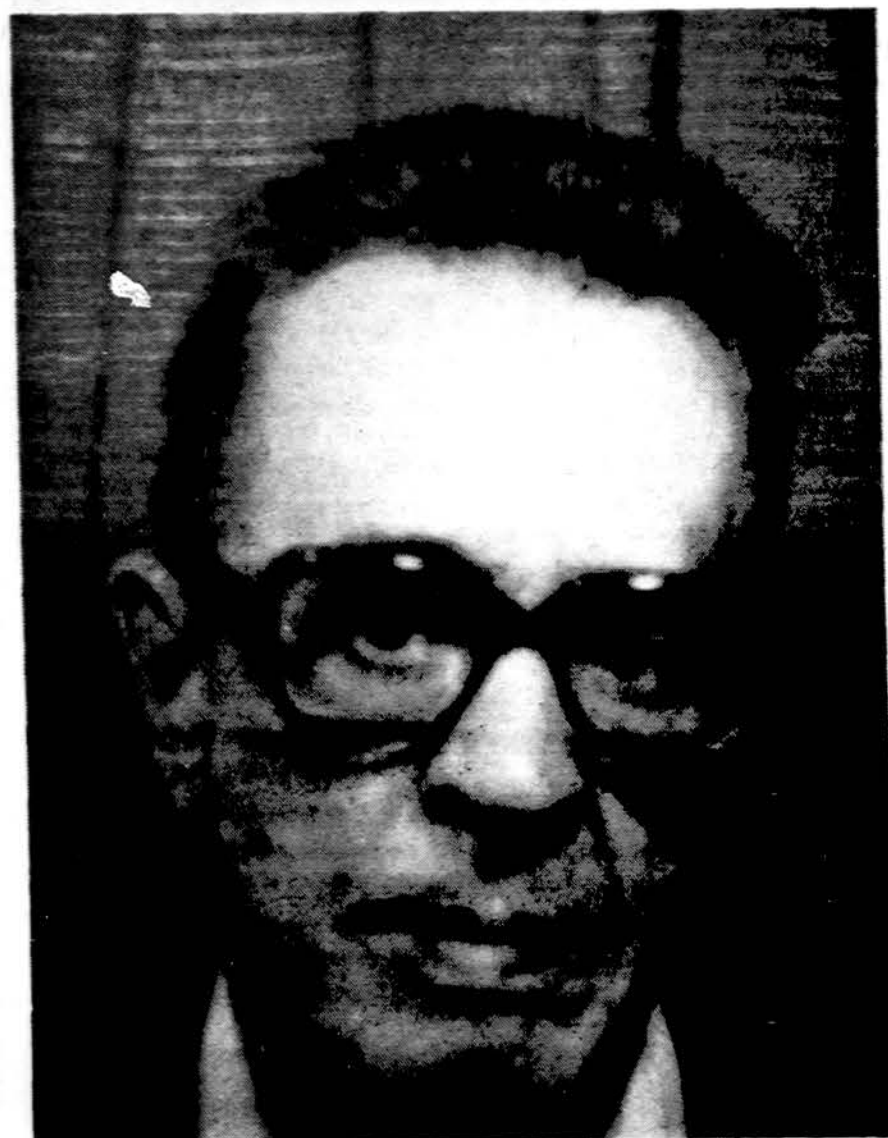
NIEKAS NIEKADOS NEPRAEINA

Visa tai,
kas kada nors
tam tikru savo laiku
ir tam tikroje savo vietoje yra atsitikę,
visa tai tam tikroje savo vietoje ir pasilieka.
Pavyzdžiui,
mano mirusio tėvo ašaros,
kai mano tėvas buvo išėjęs iš proto,
arba mano mirusios motinos ašaros,
kai mano motina
iš ukmergishkės geležinkelio stoties mane amžinai išlydėjo,
visos tos mano mirusio tėvo ašaros
ir mano mirusios motinos ašaros
su manim pasilieka,
nes nė mažiausia smulkmena,
kuri kartą mano gyvenime yra buvusi,
niekada nepraeina.
Štai kodėl aš į mirusiųjų gyvenimą
žiūriu lygiai kaip į gyvenančiųjų gyvenimą,
nes jei būtų kitaip,
tai tada mūsų visas gyvenimas
būtų tikrai apgailėtina tuščias dalykas.

dr. K. Wagnerio raštai apie 1925 — 1930 metais jo atliktus tyrinėjimus Nemuno pilvietėse, archeologo prof. Engolio palikimas, Onos Simaitės susirašinėjimas su Žibuntu Mikšiu, latvių istoriko Vigrabs ir estų filologo O. We-

bermanno rankraštiniai palikimai.

Dr. Reklaitio darbo kambarį lengva rasti iš centrinės laiptinės, su jo pavarde prie durų. Šalia jo rašomojo stalo kabo Lietuvos žemėlapis ir lietuviškas kalendorius, o lentynose laukia naujausi lietuviški leidiniai katalogavimo ir vokiškų santraukų. Bibliotekos modernizacijai tvarkomose magazinuose yra įstosios lentynos lietuviškų knygų, kurių tarpe šalia pokarinių leidinių saugomi jau retenybėmis pavirtusių senesnių leidinių, pvz. Mažosios Lietuvos „bybelių“ ir „kalendrių“ rinkinys, gautas iš tilžiškio mokytojo Kairio. Yra čia ir Mielkės vokiečių — lietuvių kalbų žodynas su garsiuoju Kantto priedu (1801 m.). Gausu literatūros lenkų kalba apie Lietuvą, pradedant Strykovskiu ir bendrųjų seimų D. Lietuvos Kun-tės „konstitucijų“ XVII spaudinių bei Lietuvos Statuto IV laida (lenkų kalba, Vilniuje 1693 m.). Yra naujausi Lowmianskio, Ochmanskio, Kosmano ir pan. publikacijos. Parankinės bibliotekos salėje ryškiai matomos lietuviškos enciklopedijos, didelis lietuvių kalbos žodynų rinkinys, Vaclo. Biržiškos „L. u-

Poetas Vladas Šlaitas, kuriam šiandien (rugsėjo 27 d.) suėjo 60 metų. Rašytojas nuo 1947 metų gyvena Londone, Anglijoje. Vladas Šlaitas yra vienas iš ryškiausių 1920 metų kartos mūsų rašytojų, pokario metais nauja kūryba atšviežinęs lietuvių literatūrą, įprasminęs lietuvių kultūrinį gyvenimą ir vis dar jį papildančių naujomis knygomis. Jubilatas yra išleides šiuos savo eilėraščių rinkinius: „Žmogiskosios psalmės“ (1949), „Ant saulėgrąžos vamzdžio“ (1950), „Be ginto medžio“ (1962), „Antroje pusėje“ (1964), „Širdies paguoda“ (1965), „34 eilėraščiai“ (1967), „Aguonų gaisras“ (1969), „Pro vyšnių sodą“ (1973) ir „Nesu vėjo malonėje“ (1978). Po 19 amž. Vienažindžio naujojo mūsų literatūros Vladas Šlaitas yra pats asmeniausias ir jausmingiausias lyrikas. Tačiau katarsiniu gaudumu apiliet Vladas Šlaito religiniai, melli, praeinančio gyvenimo ir net mirties posmai išsivijo eltiavimo ir tiesioginio žodžio paprastumu tampa giliai bendražmogiški ir jaudina daugelį skaitytojų.

RUGSĖJO MĖNESI

Laiko metmenys bėga ir bėga.
Rugsėjo mėnesį
saulė leidžiasi laibai iš lėto.
Tave prisimenu.
Ir ūmai mane apima lengvas aguonų miegas.

MEDINIAI LAIPTAI

Mediniai laiptai neveda niekur.
Jie pasilieka stovėti vis toje pačioje savo vietoje.
Tiktai vaikystės mediniai laiptai bėga į viršų,
o senatvė bėga į apačią.
Bet visa tai taip atrodo tiktai pagal greitai prabėgančių me-

skaičių ir kūno nuovargą.
O kol kas vis labiau ir labiau mane vargina laiptai,
ypač kai reikia lipti į trečią aukštą.
Tačiau tai yra bendras mūsų visų likimas.
Daug kas mėgsta senatvę kalbėti apie gyvenimą
ir apskritai apie rašymą,
o aš mėgstu kalbėti apie gyvenimo būdą
ir apie rašymo būdą,
nes tiktai tai,
kaip mes gyvename paprastą ir kasdienišką savo gyvenimą
arba tai,
kaip mes rašome savo prozą arba eilėraščius,
gali įprasminėti arba sugriauti gyvenimą.

MŪSŲ KALBA

Lyginamieji posakiai

Lyginamieji posakiai ligi šiol yra skiriami kabeliais nevienodai. Ju skrybai suvienodinti Lietuvių kalbos komisija Lietuvoje siūlo:

Sakinio dalimis einantys lyginamieji posakiai kabeliais neskiriami, pvz.: Pasisveikino lyg brolis su seseria. Ir akis jos ne tokia šviesi kaip anksčiau. Loviai buvo ilgesni nei žmogaus ūgio. Geriau žvirblis rankoje negu briedis girioje.

Tačiau šalutiniai sakiniai, turintieji tarinį, kabeliais skiriami: Ir linksniau suplakė širdis, akys prašvito, lyg saulė skaisčiau nušvito danguje. Bet kabeliais

neskiriami posakiai su numanomoju tariniu: Akys kaktose švietė kaip saulė. Šnypščia kaip gyvatė. Gieda kaip gaidys.

Lyginamasis posakis, einantis po pažymimojo žodžio priedėliu arba aiškinamajai bei pridurtine sakinio daliai, kabeliais išskiriamas: Aplink jį, kaip žymiausia kaimo žmogų, susėdė kaimynai. Visam kaimui, kaip ir dvarui, jis buvo tikras Mykolukas. Šalta jo kalba, lyg nenoromis, nepadare išpučdžio.

Stasys Barzdukas
(Vincas)

• LIETUVIŲ DIENOS, 1980 m. rugsėjo mėn., Nr. 7. Redaguoja Redakcinė kolegija. Leidžia ir administruoja Antanas F. Skirius. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Metinė prenumerata JAV — 18 dol., Kanadoje — 20 dol.

Nuomonės ir pastabos

Kučionų ir Lapinskų vertinimas

Aleksandras Kučionas, recenzuodamas „Draugą“ Santaros - Šviesos suvažiavimo muzikinę dalį, savo straipsniui pasirinko taiklų antraštę. Jei atversite žodyną prie žodžio „tabor“, sužinosite, kad tas žodis apibūdina mažą būgną, kurį švilpnės grojikas mušdavo kaip ritminį akompanimentą. Savo recenzijoje, A. Kučionas taip ir apibūdina D. Lapinsko muzikos atlikėjų ir patį H. Perelšteiną, okupuotą Lietuvos „Ažuoliuko“ choro vadovą.

Recenzentas teigia, kad D. Lapinsko „Tolminkiemio kantatoje“, kuri buvo atlikta Santaros - Šviesos suvažiavime rugsėjo 6 d., kompozitorius, „apimtas šeimos meilės, bus bene praradęs saiką bei sveikos nuovokos sprendimą savo meno reikaluose“. Šiam teiginiui paremti, A. Kučionas atkreipia skaitytojo dėmesį į atlikėjų technišką nesugebėjimą ir nepribrėžimą. A. Kučionas įvertina patį kūrinių su ne kartą girdėtomis frazėmis, „patelkia čia egzaltuotai, kone isteriškai rečitatyvinio pobūdžio monologą“, „padraikios vokalinės gijos“ ir ne su nauju įvaizdžiu, kad pianistas „turi kulverčiais mestis nuo vieno į kitą pianisto soną“. O gale recenzijos pataria kompozitoriui kaip rašyti tinkamą kantatą ir, be to, sukurti gryną muzikos veikalą, kuris įtikintų publiką, jog dar vis moka komponuoti.

Nesutinku su šiais įvertinimais bei patarimais, bet užuot ginčytis su A. Kučionu, manau, kad prasmingiau būtų man pačiam įvertinti D. Lapinsko kūrinių. Prieš pradėdamas, dar žodis apie H. Perelšteiną.

H. Perelšteiną A. Kučionas aptaria dvejopai, kaip žmogų ir kaip muziką. Kaip žmogų A. Kučionas jį aprašo taip, „Harris, man atrodo, dar tebedvelkia tarybinio žmogaus dvasia, jis yra pilnas praeities entuziazmo ir savivros“. Kritikuodamas H. Perelšteiną muzikine prasme, jis išryškina Perelšteino nesuapratimą autentiško lietuviškumo.

Neteko girdėti recenzijoje minėtų lietuvių dainų. Girdėjau tikrai ištraukas iš Handelio „Mesio“, kurias atliko H. Perelšteinovadovaujamas „Ažuoliuko“ choras.

Esu nustebęs, kad A. Kučionas net nepamėnė šiuo ištraukų. Ar Lietuvoje yra daug tokio aukšto lygio chorų? Gaila, kad nelieka gero žodžio žmogui, kuris pasiektu choro muzikinių lygiu praturtino lietuvišką kultūrinį gyvenimą.

Nežinau, kokie A. Kučiono santykiai su H. Perelšteinu, bet spėčiau, jog ne tokie artimi, kad spaudoje A. Kučionui derėtų kreiptis į jį vardu. Tokia pašaipa pigi.

Prieš pradėdamas „Tolminkiemio kantatos“ atlikimą, D. Lapinskas gailiais žodžiais apibūdino savo kūrinių, jį paaikšino, kodėl pasirinko čia liaudies dainas, o ne tradicinį chorą, kaip kantatos pagrindą, ir kokias jis naudojo kompozicines priemones. Be to, prašė klausytojų nesiriboti vien tik asmeniškumais, „patinka ar nepatinka“ įvertinimu, bet įsigilinti į kūrinių ir protu.

Kantata yra parašyta balsui, fortepijonui ir smuikui. Iš visų trijų partijų smuiko buvo paprasčiausia ir klausytojų prieinamausia. Smuikininkas apsiribojęs beveik tik melodijos kartojimu. Kai kam gali atrodyti, kad smuikas čia buvo nereikalingas, bet sudėtingame kūrinyje melodijos kartojimas padėjo sudaryti veikalo vientisumą.

Likusios partijos, balso ir pianino, tas paprastas liaudies dainas įvairiai keitė, siekdamas išryškinti kūrinių dramatiškumą. Kaip kompozitorius pasakojo prieš pradėdamas groti, jį „Metų“ teksto ritmas stengėsi išryškinti įvairiais muzikiniais būdais. Melodijas jis keitė, naudodamas polifonijos priemones.

Gerai kompozitoriui pasisekė sujungti smuiko paprastumą, teksto ritmą ir veikalo dramatiškumą kantatos gale. Gal po pakartotinio kūrinių perklausų ir kitas dailininkas ir giliau įsisavinsiu.

Atlikėjai šį veikalą atliko sklandžiai. Laima Rastenytė - Lapinskas dainavo, Aras Lapinskas grojo smuiku partiją, o pats kompozitorius pianino. Nors atlikėjų techniški sugebėjimai nelygūs, tačiau kaip kolektyvas jie skambėjo gerai. Tikimusi, kad ir toliau jie pristatys naujus ir įdomius veikalus.

Mindaugas Bielskus

Kas kieno krizę pergyvena?

Praeitą šeštadienio „Draugo“ kultūriniam priede A. Kučionas recenzuoja mano „Tolminkiemio kantatą“ atlikta Santaros - Šviesos suvažiavime, Tabor farmoje. Nuomonės apie muzikinį koncerto aspektą yra jo privilegija. Bet kadangi tame straipsnyje gausu dalykų, neturinčių nieko bendro su muzika, tad norėčiau pakalbėti apie tai. Recenzijoje nemažai vietos užima mano šeimos narių išvardinimas: „... kompozitorius, žavi jo žmona ir gėlas sūnelis...“, „čia mielas gražios šeimos paveikslas“ ir t. t. Kas gi iš tikro taip nervina A. Kučioną, matant mano šeimą? Ar tie čia suminėti faktai, kurių jis gal pasigenda savo šeimoje? Toliau jis lyg bando išaiškinti, kad aš, sukūręs šeimą, nustoju rašyti gerą, vertingą muziką. Bet argi pavyzdžiui ne juokingai nuskambėtų, jeigu aš pasakytčiau — „Lietuvių opera nekviečia A. Kučioną diriguoti, kadangi jo žmona, dainuodama ne tona, išmuštų iš tono visas kitas choro dalyves“.

Toliau A. Kučionas išvardija daug dalykų, kurie jį koncerto eigoje nervino, vargino. Tad kodėl jis neatsistojo ir neišėjo iš salės, kaip jis padarė kitos dienos įdomioje pasikaitoje? (Tiesa, tada nebūtų buvęs įvykdyta jo čia atvykimo misija). O kodėl jo čia atvažiavimo misija, jis tuoj skubina atsakyti tolimesnėje straipsnio eigoje — atvažiavau specialiai pasiklausyti Hario Perelšteino pokalbio. Dieve neduok, kad tik kas nepagalvotų apie tikrąjį jo čia atvykimo tikslą. Tad kodėl jis ir ne-

rašė tik apie Perelšteino pokalbį, kai apie mano „Tolminkiemio kantatą“ nebuvo jo prašę rašyti nei Santara - Šviesa, nei „Draugas“ ir kai „Drauge“ jau anksčiau tilpo daug autoritetingesnio asmens pasakymas apie šį mano kūrinių.

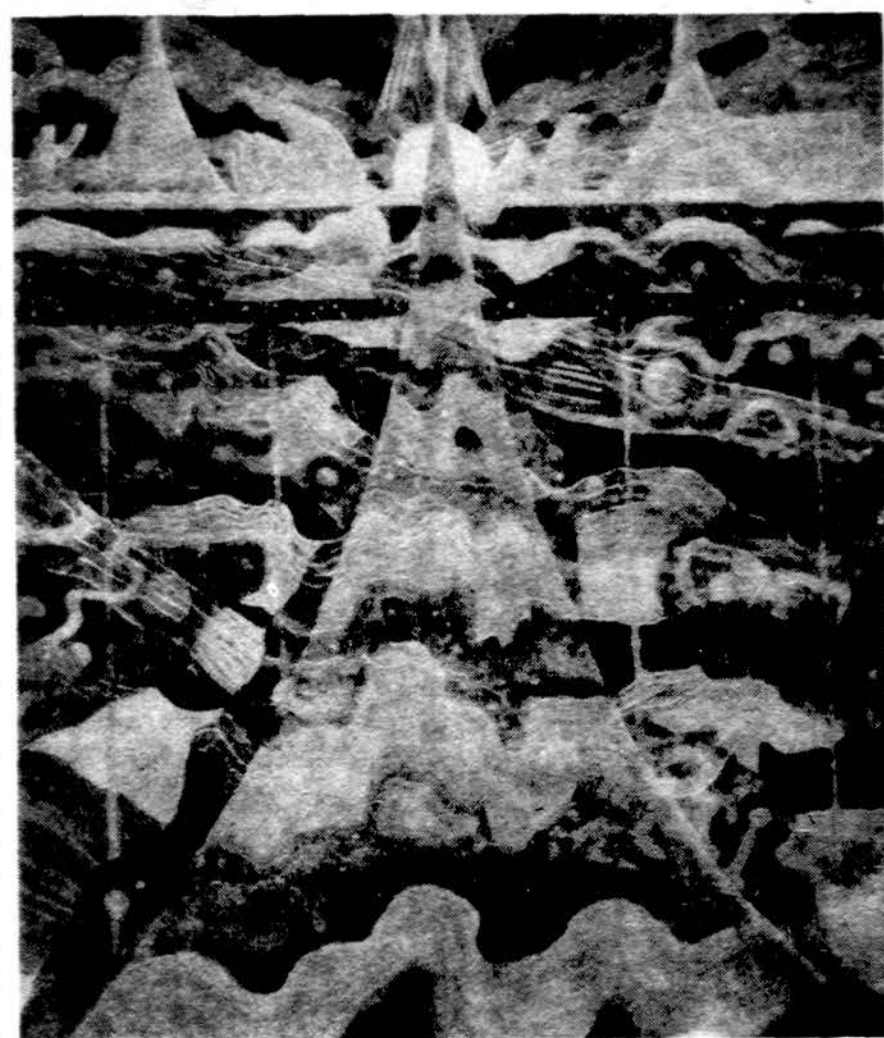
Rašydamas apie mano žmonos dainavimą, A. Kučionas nepagalvėjęs šurkštų, kad ir labai neoriginalių išsireiškimų. Ką padarysi, ne visiems Dievo duota būti originaliems. Bet aš tik norėčiau priminti, kad kai ta pati dainininkė, su tuo pačiu balsu ir visomis jo savybėmis neseniai atliko mano kūrinių „Balyverą“, tai A. Kučionas ir asmeniškai, ir viešai, ir per spaudą pareiškė savo entuziastingą susižavėjimą jos balsu, dainavimu bei veikalo interpretavimu. (Šia proga taip pat norėčiau priminti, kad „Balyveros“ vokalinė partija yra daug sunkesnė ir statanti daug didesnius reikalavimus dainininkei negu „Tolminkiemio kantata“) Ar per keletą mėnesių gali ir balsas pranykti ir pasidaryti jis toks baisus, ausį varginantis? Kas iš tikro pasikeitė per tą laiką? Aš pradėjau rašyti muzikos kritikas „Draugo“ kultūriniam priede, kurių paskutiniąją apie Chicago Lietuvių operą tikriausiai nespėjau atlikti. Bet ar nebūtų buvę garbingiau tuoj pat po mano kritikos, kai buvo operos valdymo prašomas parašyti savo nuomonę apie tuos operos spektaklius? Kodėl tik dabar, bandydamas visokiais būdais užmaskuoti savo intencijas, ėmė ir įvykdyti kaip tu mums, taip aš tau. Ar nepagalvojo A. Ku-

čionas, kaip jis čia susikompromitavo mano kūrybos atžvilgiu? Juk dar neseniai jis mane rekomendavo Lietuvių fondui, kad paskirtų pinigine premija mano operos „Amadaro“ parašymui. Prisiminus tą faktą, kad „Amadar“, „Balyverą“ ir „Tolminkiemio kantatą“ parašyti visi tam pačiam kūrybiniam įrašymui, tuo pačiu kūrybinio užsimojimo, kaipgi galėjo A. Kučionas rekomenduoti fondui kompozitorių, pergyvenantį tokią didelę kūrybinę krizę. (Kadangi aš vedęs jau dešimt metų, tad pagal recenziją ir ta krizė turėtų būti panašaus ilgumo.)

Kalbant apie krizę, tai A. Kučionas išgyvena didelę krizę, sumaišydamas savo nuomonę su amerikietiško spaudos skaitytą. Pavyzdžiui, jis vadina mano žmoną galbūt aktorę. Iš kur jis tai žino? Jis niekad nėra matęs jį vaidinant. Bet, žinoma, jis yra skaitęs gerų atsiliepimų apie ją Chicago amerikiečių laikraščiuose. Jis stato man komponavimo standartus, pasigedamas „Maro“ operos kokybės. Iš kur jis šią operą pažįsta? Jos nėra nei matęs, nei girdėjęs. Žinoma amerikiečių spauda ją gerai įvertino. Gal pats akivaizdžiausias šios jo ypatybės pavyzdys tai jo straipsnis apie dabartinę muziką Lietuvoje, neseniai tilpęs „Draugo“ kultūriniam priede. Su žeme sumaišęs keletą ten gyvenančių Lietuvių kompozitorių kūrinių, atranda, žinoma, vieną ir vertingą — Kutavičiaus „Dzūkiskias variacijas“. Koks sutapimas, New York Times muzikos kritikas (o šį laikraštį Kučionas tikrai skaito), prieš kelis mėnesius, besilankydamas kompozitorių suvažiavime Maskvoje, iškėlė šio kūrinių vertę. O ką darys A. Kučionas, jei tas pats kritikas, besilankydamas sekančiais metais Maskvoje, išgirs vieną iš jo iškirtimų kompozitorių ir teigiamai įvertins kūrinių? Ar nereikės ir vėl A. Kučionui keisti savo nuomonės ir rašyti naują straipsnį į „Draugą“?

Berašydamas apie mano kūrinių fortepijoninę partiją, A. Kučionas girdi juo įvairių orkestrinių instrumentų imitacijas. Neturėjau jokios intencijos imituoti kokių nors orkestrinių instrumentų — man patinka fortepijono įvairių registrų visiška toki, kokie jie yra A. Kučionui noras girdėti orkestro instrumentus ten, kur jų nėra, atidengia kitą jo krizę — yra didelis noras diriguoti orkestrui, bet gaila tik, kad to orkestro nėra.

Na ir pabaigai iškyla pati svarbiausia A. Kučiono krizė — tai jo noras paskutiniui laikui rašyti apie modernią — šiuolaikinę muziką. O jo modernios muzikos supratimas prasideda ir baigias su „Carmina

M. K. Ciurlionis (1875 - 1911)

Zvaigždžių sonata, Allegro

Iš Kultūros tarybos veiklos

Lietuvių Bendruomenės Literatūros premija

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba, Krašto valdybai pritariant, savo 1980 m. balandžio mėn. 9 dienos posėdyje nutarė įsteigti Lietuvių Bendruomenės Literatūros premiją. Premijos dydis — trys tūkstančiai dolerių. Premijos sąlygos sutartos su Lietuvių rašytojų draugijos valdyba.

Pirma. Premija skiriama tik atsižvelgiant į svarstomojo kūrinio vertę.

Burana kompozitorium Carl Orff'u, kai jis viename savo straipsnių „Draugo“ kultūriniam priede ragina visus lietuvių kompozitorius nustoti klaidžiojus kažkokiais šunkeliais ir pradėti rašyti muziką panašią į Orff'o (imituodami didžiausią dvidešimto šimtmečio imitatorių sukurkite epinę lietuvišką muziką), tai tada taip ir noris jam pasakyti tą patį, ką kompozitorius Paul Hindemith, sugrįžęs į Vokietiją ir užklaustas, ką jis galvoja apie pokarinę vokiečių muziką, pasakė: „Egk mich am Orff!“ (Werner Egk — kitas žinomas pokarinis vokiečių kompozitorius.)

Darius Lapinskas

Arvydas Algiminas. — Burtininkas (aliejus, 30" x 24") Iš Mr. & Mrs. Gallen kolekcijos, Chicago, Illinois.

Jauno lietuvių dailininko Arvydo Algimino tapybų paroda prieš kelis metus buvo surašta M. K. Ciurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje. Dabar mėnesinis žurnalas „American Artist“, 1515 Broadway, New York, N. Y. 10036, 5. m. rugpjūčio mėn. numeryje Arvydą Algiminą skiria nemažai dėmesio: John Williams straipsnis pasakoja, kaip jauno lietuvių, gyvenimo kelią ir aptaria jo kūrybos savitumus. Prie aprašų priglausta Arvydo Algimino foto nuotrauka, o dailininkui skirtas 4 šio gražaus žurnalo puslapis dar puošia dvi juoda-balta ir dvi spalvotos jo tapybų nuotraukas.

Antra. Lygonis teisėmis su spausdintaisiais veikalais bus premijuojami ir rankraščiai.

Trečia. Premija skiriama už geriausias svarstomųjų metų grožinės literatūros kūrinių arba už liutuanistinės tematikos humanitarinio turinio mokslo veikalą.

Ketvirta. Premijai veikalus atsiųsti paskutinė data — gruodžio 31-oji diena.

Penkta. Premijos komisiją sudaro trys Kultūros tarybos skiriami nariai ir du Rašytojų draugijos atstovai (nebūtinai draugijos nariai).

Šių metų vertinimo komisijos sudėtis bus paskelbta vėliau. Informacijų reikalu galima kreiptis į JAV LB KT vicepirminką Viktorą Mariūną adresu: 1994 Beverly Hills Dr. Richmond Hts, Ohio 44143. Tel. 1 — 216 — 481 — 4534.

JAV LB Kultūros Taryba Cleveland, 1980 m. balandžio 9 d.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS LITERATŪROS PREMIJOS TAISYKLĖS

1. Premijos siekiantieji kūrinių siunčiami Kultūros tarybai jos reikalų vedėjo adresu: Jurgis Malskis — 17904 Ingleside Rd., Cleveland Ohio 44119, telefonas 216 — 486 — 9165.

Apie gautas siuntas bus pranešta siuntėjams. Už paštose užkliuvusias ar dingusias siuntas Kultūros taryba neatsako. Jų įskojimui rūpinasi patys siuntėjai.

2. Spausdintieji kūriniai turi būti pažymėti 1980 metų data. Tačiau, kai kūrinyje pažymėtas 1979 metų data, o jį rinką atėjo tik 1980 m., tai jis bus laikomas 1980 m. kūriniu. Visi rankraščiai bus laikomi 1980 metų kūrinių.

3. Kiekvieno spausdinto kūrinių atsiunčiama po penkis knygas.

4. Pageidautina, kad rankraštiniai kūriniai būtų perrašyti mašinėlė. Tačiau bus priimtini ir lengvai išskaitomi ranka rašyti kūriniai.

5. Prie kiekvieno kūrinių priedamas lydraštis su autoriaus vardu — pavardė, adresu ir telefono numeriu. Dalyvavimas premijos varžybose yra viešas aktas.

6. Premiją laimėjusio rankraščių autorius galės tartis su Kultūros taryba dėl jo išleidimo ar tuo reikalu kreiptis į jo pasirinktą leidėją.

JAV LB Kultūros taryba 1980 m. rugpjūčio 3 d.

KULTŪROS DARBUOTOJŲ KONFERENCIJA

JAV LB Kultūros taryba ruo-

Astronomija televizijoje

Šį rudenį turėsime progos televizijoje pamatyti patraukliai paruoštą programą, pavadintą „Cosmos“, kurioje nušviečiamos pagrindinės dabarties meto astronominės, kosmologinės bei kosmogoninės teorijos. Programą paruošė ir jos pranešėjas yra Cornell universiteto Erdvės studijų laboratorijos direktorius dr. Carl Sagan, žymus astronomas, autorius ir mokslo populiarizatorius.

Daug mokslininkų, specialistų talkininkavo, statant šį filmą. Išgauta daugybė specialių efektų, bet mokslinį tikslumą buvo stengiamasi pilnai išlaikyti. Tad programa turėtų būti įdomi ir informatyvi. Patsai programos filmas pastatytas Hollywoode ir bus pradėtas transliuoti jau ateinančią sekmadienį, t. y. rytoj, rugsėjo 28 d. Public Broadcasting televizijos stotyje. Tikimasi, kad ją pamatys apie 150 milijonų žiūrovų visame pasaulyje.

„Cosmos“ suskirstytas į 13 epizodų. Kiekvienas epizodas trunka po vieną valandą ir išnagrinėja vieną kurį mokslinę problemą. Kas sekmadienį bus rodoma po vieną epizodą. Ir taip per 13 sekmadienių žiūrovai susipažins su visa „Cosmos“ programa.

Koks šios programos turinys, kas konkrečiai „Cosmos“ epizoduose bus nagrinėjama? Į šį klausimą geriausiai atsakys čia teikiamas transliacijų tvarkaraštis.

Rugsėjo 28 d. 1 epizodas. The Shores or the Cosmic Ocean (Viesos vandens pakrantės): kelionė per visatą, Aleksandrijos biblioteka, kosminis kalendorius.

Spalio 5 d. 2 epizodas. A Voice in the Cosmic Fugue (Balsas kosminėje fugoj): gyvybės kilmė, evoliucija, organinė chemija, gyvybės galimybė Jupiterį.

Spalio 12 d. 3 epizodas. The Harmony of Worlds (Pasaulių

harmonija): planetų judesiai, Johannes Kepler.

Spalio 19 d. 4 epizodas. Heaven and Hell (Dangus ir pragaras): saulės sistemos išsivystymas, mėnulio kraterių istorija, palyginamosios planetologijos koncepcijos.

Spalio 26 d. 5 epizodas. Blues for a Red Planet (Raudonosios planetos melancholija): mintys apie Marsą nuo Percival Lowella kanalų iki Vikingo erdvėlaivio.

Lapkričio 2 d. 6 epizodas. Traversers' Tales (Keliautojų pasakos): kelionė į planetas.

Lapkričio 9 d. 7 epizodas. The Backbone of Night (Nakties charakteris): Kas yra žvaigždės ir kaip toli iki jų?

Lapkričio 16 d. 8 epizodas. Traversers in Space and Time (Kelionės erdvėje ir laike): šviesmetis, tarpžvaigždinių kelionių reliatyvistiniai apribojimai, Dopplerio pasistūmėjimas, tarpžvaigždinių erdvėlaivų planai.

Lapkričio 23 d. 9 epizodas. The Lives of the Stars (Zvaigždžių gyvenimas): molekulinės, atomų, subatominių dalelių, žvaigždžių vidus, evoliucija, vystymosi stadijos.

Lapkričio 30 d. 10 epizodas. The Edge of Forever (Bėgalybės briauna): begalinė visata, kaip ji atsirado?

Gruodžio 7 d. 11 epizodas. The Persistence of Memory (Atmintis egzistuoja): kas tai yra inteligentinė būtybė?

Gruodžio 14 d. 12 epizodas. Encyclopedia Galactica: kokias tikimybė rasti gyvybę kitose padangiuose kūrnuose ir kokie galėtų būti kontaktai su kitomis civilizacijomis?

Gruodžio 21 d. 13 epizodas. Who Speaks for Earth? (Kas kalba žemės vardu?): pagrindinių „Cosmos“ temų suvestinė ir perspektyvos atečiai.

A. Radžius

Lietuviškoji videografinė juosta

Ją suredagavo ir pagamino Paulius Jasiukonis. Tai turbūt pirmoji lietuviuose. P. Jasiukonis yra savo amato meistras, turįs filmų ir plokštelių studiją „Gintaras“ Hollywoode.

Rugsėjo 6 d. Santa Monikoje Emilio ir Julijos Sinkių namuose juosta buvo parodyta būriui lietuvių. Išpušis labai malonus. Po šimto pykpyki — televizorių, kurie maiti lietuvišką turinį. Benjamino Gorbulskio dainas dainuoja Raisa Urbanienė, fotografinė vokalistė, judanti kaip trapioji Lietuvos plėštinė. Šalia balso ir muzikos reginys dalyvauja Pietų Kalifornijos pilnatvė: palmė, baseinas, skulptūros detalė, papartis, egzotiški augalai, kalnų vaizdas su įsirežusiu gyvu greitkeliu. Moteris, spalvos, pavidalai... Visas puikliausias išbalansuotas. Pasak Jasiukonio, prie režisūros prisijungė komp. B. Gorbulskis. Filmavimas vyko gražioje Sinkių terasoje ir architekto Broniaus Aro ir jo žmonos Eglės naujai įsigytoje gyvenvietėje ant Egle Rock skardžio (Los Angeles priemiestis). Arus supa nuostabi kalnų ir slėnių panorama.

Apie gautas siuntas bus pranešta siuntėjams. Už paštose užkliuvusias ar dingusias siuntas Kultūros taryba neatsako. Jų įskojimui rūpinasi patys siuntėjai.

2. Spausdintieji kūriniai turi būti pažymėti 1980 metų data. Tačiau, kai kūrinyje pažymėtas 1979 metų data, o jį rinką atėjo tik 1980 m., tai jis bus laikomas 1980 m. kūriniu. Visi rankraščiai bus laikomi 1980 metų kūrinių.

3. Kiekvieno spausdinto kūrinių atsiunčiama po penkis knygas.

4. Pageidautina, kad rankraštiniai kūriniai būtų perrašyti mašinėlė. Tačiau bus priimtini ir lengvai išskaitomi ranka rašyti kūriniai.

5. Prie kiekvieno kūrinių priedamas lydraštis su autoriaus vardu — pavardė, adresu ir telefono numeriu. Dalyvavimas premijos varžybose yra viešas aktas.

6. Premiją laimėjusio rankraščių autorius galės tartis su Kultūros taryba dėl jo išleidimo ar tuo reikalu kreiptis į jo pasirinktą leidėją.

JAV LB Kultūros taryba 1980 m. rugpjūčio 3 d.

KULTŪROS DARBUOTOJŲ KONFERENCIJA

JAV LB Kultūros taryba ruo-

Popietės metu buvo pagrotos ir dvi naujausios B. Gorbulskio plokštelės, irgi pagamintos P. Jasiukonio studijoje (leidėjas Rimas Jasiukonis).

Vieną „Aš tau saulėtą vasaros linkiu“ įdainavo solistė Stasė Pautienienė. Yra gražių gabalų. Tai lyg ir tesinys to, ką jau anksčiau R. Urbanienė atliko plokštelėje „Lik sveikas“. Nuskamba kelios dainos, suktos poeto Prano Lemberto žodžiams. Ju čia pat klausėsi poeto Lemberto žmona Monika. Kitoje plokštelėje „Kai skrido baltos burės“ sudėtos naujausios Gorbulskio kompozicijos. Be vokalo. Groja tik orkestras.

Tai šitip buvo atsisveikinta su Lietuvos lengvosios muzikos kompozitoriumi B. Gorbulskio viešnagė Pietų Kalifornijoje per gan trumpą laiką išjudino žiūnykščių lietuvių vokalinis talentas. Darbo rezultatas pavydintinas — saulės šviesa išvydo trys nauji albumai. Įrašuose liko ir kiti įdainavimai, kaip pvz. Jurašūno ir A. Polikajio duetas. Taip pat su baritonu H. Paškevičium.

Pr. V.

Šia apygardą — apylinkių kultūros darbuotojų pirmąją konferenciją 1980 metais lapkričio 22 — 23 dienomis Clevelande. Konferencija vyks Lietuvių namuose — 877 East 18th St., Cleveland, Ohio 44119.

Konferencijos tikslas: pasidalyti patirtimi iš kultūrinės veiklos apygardose bei apylinkėse. Išklausyti sugestijų tai veiklai organizuoti, pajavinti bei pagyventi, sutinkamoms kliūtims šalinti.

Konferencijos programa bus

vėliau skelbiama. Platesnių informacijų reikalaujama kreiptis į Kultūros tarybos pirmininkę I. Bublienę 216 — 481 — 8854 arba vicepirminką V. Mariūną 216 — 481 — 4534.

● VYTIS, 1980 m. rugpjūčio — rugsėjo mėn., Nr. 9. Lietuvos Vyčių mėnesinis žurnalas. Reduoja Loretta I. Stukas, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Administracijos adresas: 2524 W. 45 St., Chicago, IL 60632. Metinė prenumerata — 8 dol.